

ประธานาธิบดีเคมาล อตาเติร์ก

ยังออตโตมัน ยังเติร์ก และอตาเติร์ก

แบบฉบับการปฏิรูปและการปฏิวัติ

รศ. ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์

ชื่อจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire) และสมญา “ยังเติร์ก” (Young Turks) คงเป็นที่คุ้นหูของนักวิชาการไทยแล้ว ชื่ออตาเติร์ก (Ataturk) นั้นผู้ที่คุ้นเคยกับประวัติศาสตร์ตุรกีและชาวตุรกี คงจะรู้จักแน่ ส่วน “ยังออตโตมัน” (Young Ottomans) อาจจะเป็นสมญาที่ยังไม่เคยได้ยินมาก่อน แต่ถ้าได้ศึกษาประวัติศาสตร์ตุรกีก็อาจจะทราบว่า พวกยังออตโตมันเป็นกลุ่มชาวเติร์กพวกแรกที่ต้องการปฏิรูปจักรวรรดิให้เป็นประชาธิปไตยด้วยพลังลัทธิชาตินิยม พวกยังออตโตมันหรือออตโตมัน

หนุ่มเป็น “ผู้นำหน้าที่แท้จริงในขบวนการชาตินิยมและประชาธิปไตยในตุรกี”¹

ก่อนจะพูดถึงการปฏิรูปประเทศ จะขออธิบายความหมายของคำว่า “ออตโตมัน” และ “เติร์ก” สักเล็กน้อยเพื่อให้เกิดความเข้าใจในประวัติศาสตร์ตุรกีและการปฏิรูปสำคัญที่ดำเนินมาตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ไปจนถึงครั้งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20

ออตโตมัน (Ottoman) เป็นชื่อของราชวงศ์ที่ได้สร้างจักรวรรดิอันยิ่งใหญ่ กินอาณาบริเวณ

เชย์เยก จามาล อัลคิน อักแซม ไปถึงสามทวีปคือ ยุโรป เอเชีย และแอฟริกา คำว่า ออตโตมันนี้ชาวยุโรปเรียกเพี้ยนมาจากออส-มัน (Osman) ซึ่งเป็นชื่อสุลต่านผู้เป็นต้นราชวงศ์² ราชวงศ์ออตโตมันครองอำนาจอยู่จวบจนมุสตาฟา เคมาลยุดสถาบันสุลต่านไปใน ค.ศ. 1922

ก่อนถึงสมัยขงเติร์ก คำว่าออตโตมันนอกจาก เป็นชื่อราชวงศ์และชื่อจักรวรรดิที่ก่อตั้งขึ้นโดย ราชวงศ์นี้แล้ว ยังเป็นคำที่มีความหมายในเชิง ยกย่อง พวกชนชั้นปกครองในจักรวรรดิจะเรียกตัว เองว่าเป็นพวกออตโตมัน ในขณะที่คำว่า “เติร์ก” จะหมายถึงพวกชนชาติเติร์กเร่ร่อน และต่อมากจะ หมายถึงพวกชาวไร่ชาวนาที่พูดภาษาเติร์กตาม หมู่บ้านในอนาโตเลีย (Anatolia)³ ซึ่งก็คือบริเวณ ดินแดนของจักรวรรดิออตโตมันหรือตุรกีในเอเชีย

จักรวรรดิออตโตมันเคยมีความยิ่งใหญ่ มาก เช่นในสมัยของสุลต่าน สุลไลมาน (Suleyman) ซึ่งครองราชย์อยู่ระหว่าง ค.ศ. 1520 ถึง 1566 นั้น จักรวรรดิออตโตมันมีฐานะทัดเทียมกับราช-อาณาจักรใหญ่ ๆ ในยุโรป เช่น ราชอาณาจักรฝรั่งเศส ประเทศพระเจ้าฟรานซิสที่ 1 แห่งฝรั่งเศสทรงมีราช

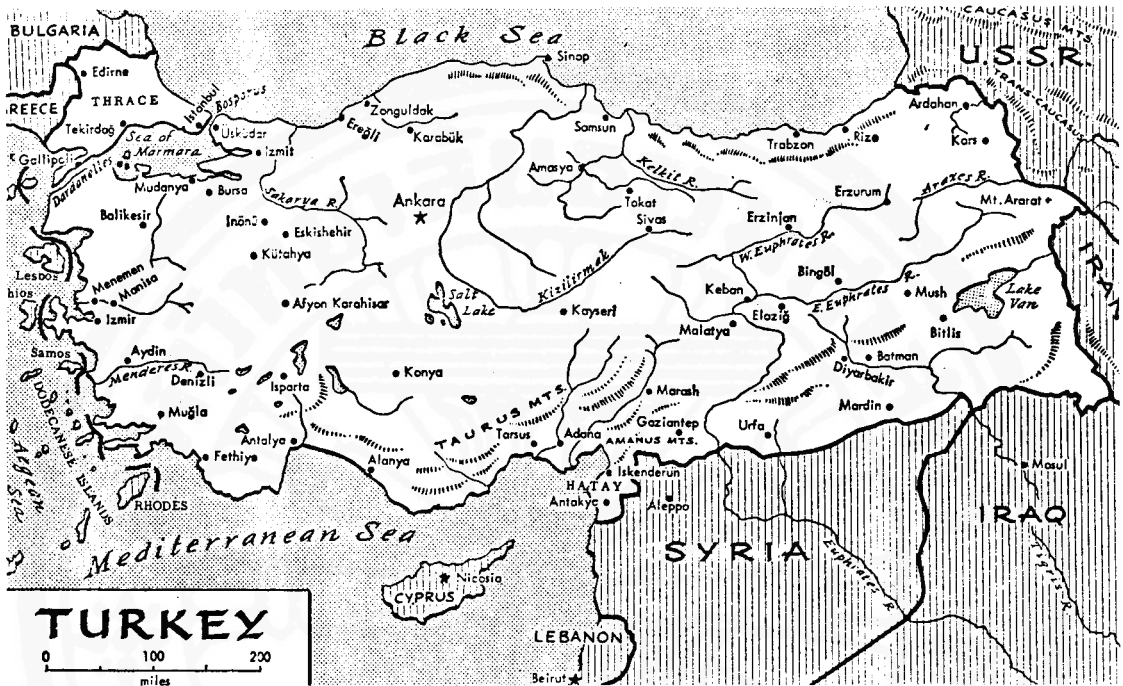
“พวกชนชั้นปกครองในจักรวรรดิ จะเรียกตัวเองว่าเป็นพวกออตโต-มัน”

สาสน์ติดต่อกับพระเจ้าสุไลมาน ซึ่งได้สมญาว่า สุลไลมานผู้เกรียงไกร (Suleyman the Magnificent) และพระเจ้าสุไลมานทรงตอบดังนี้

“เราคือสุลต่านแห่งสุลต่าน กษัตริย์เหนือ กษัตริย์ ผู้พระราชทานมงกุฎแก่กษัตริย์ในภาค พื้นพิภพ เขาแห่งอัลลอฮ์เจ้าบนพื้นพิภพ สุลต่าน และจักรพรรดิแห่งทะเลขาว (เมดิเตอร์เรเนียน) ทะเลดำ รูเมเลีย อนาโตเลีย คาราเมเนีย แห่งดิน แดนรูม....แห่งดามัสกัส อเลปโป ไคโร มักกะฮ์ มะดีนะฮ์ เยรูซาเล็ม อาระเบียทั้งหมด เยเมน.... พระองค์ผู้ทรงพระนามว่าฟรานซิสกษัตริย์แห่งฝรั่งเศสทรงมีพระราชสาสน์.....”⁴

ความยิ่งใหญ่ดังได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ ค่อย ๆ ลดถอยลงเมื่อยุโรปตะวันตกได้ปรับตัวเข้าสู่ ยุคใหม่ มีความแข็งแกร่งพอที่จะต่อต้านกำลัง ของจักรวรรดิออตโตมันและสามารถขับไล่พวก เติร์กให้ถอยร่นไปจากดินแดนยุโรปนับตั้งแต่ปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา

จักรวรรดิออตโตมันมีศัตรูสองด้านคือออส-เตรียทางตะวันตกและรัสเซียทางตะวันออกความ

ล้าหลังชาวตะวันตกทำให้จักรวรรดิค่อย ๆ เปลี่ยนสถานะมาเป็น “คนป่วยแห่งยุโรป” (The Sickman of Europe) ตามฉายาที่ซาร์นิโคลัสที่ 1 แห่งรัสเซีย (ค.ศ. 1825 ถึง 1855) ทรงตั้งไว้⁵

อย่างไรก็ดี จักรวรรดิออตโตมันยังไม่ถึงจุดจบง่าย ๆ เพราะไม่มีมหาอำนาจใดในยุโรป ซึ่งเข้มแข็งพอที่จะปราบปรามมหาอำนาจอื่นและยึดเอาจักรวรรดิออตโตมันได้ แต่ละมหาอำนาจต่างไม่ต้องการให้จักรวรรดิออตโตมันตกเป็นของมหาอำนาจอื่น ดังนั้นคนป่วยจึงได้รับการเยียวยาไว้เพื่อรักษาดุลแห่งอำนาจในยุโรป⁶ ในขณะที่เดียวกันประเทศมหาอำนาจต่างก็พากันหาผลประโยชน์จากคนป่วยเท่าที่จะสามารถทำได้

สุลต่านแห่งจักรวรรดิออตโตมันได้พยายามปรับปรุงจักรวรรดิโดยการเอาแบบอย่างจาก

ตะวันตก เช่น สุลต่าน มะหมุดที่ 2 (Mahmud II) พยายามปรับปรุงกองทัพตามแนวตะวันตกในครั้งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยการจ้างนายทหารปรัสเซียมาเป็นที่ปรึกษาทางด้านกลาโหม และช่วยฝึกกองทัพบก ส่วนกองทัพเรือก็ได้รับการปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกัน และนายทหารที่ปรึกษาชาวอังกฤษ เป็นต้น⁷

เมื่อโมฮัมมัด อาลี (Mohammad Ali) ตั้งตัวเป็นใหญ่ในอียิปต์และพยายามจะแบ่งแยกอียิปต์ไปจากจักรวรรดิ รัฐบาลออตโตมันต้องการความสนับสนุนช่วยเหลือจากมหาอำนาจในการจำกัดอำนาจของโมฮัมมัด อาลีมิให้ขยายมากเกินไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิรูปจักรวรรดิเพื่อแสดงว่าจักรวรรดิสามารถสร้างความก้าวหน้าและมี

นามิก เคมาล

คุณค่าควรแก่การช่วยเหลือปกป้องให้ดำรงอยู่ต่อไป⁸

การปฏิรูปซึ่งเกิดขึ้นในรัชสมัยของสุลต่าน अबดุลเมจิต (Sultan Abdulmejid) มีชื่อเรียกว่า ตันซิมัต (Tanzimat) ในประวัติศาสตร์ตุรกี คำว่า “ตันซิมัต” แปลว่าการปรับปรุงใหม่ สมัยตันซิมัต กินระยะเวลาราว 40 ปี⁹ เป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลออกโตมันพยายามปรับปรุงประเทศตามแนวตะวันตก

คนหลายฝ่ายไม่พอใจการปฏิรูปโดยมองว่าเป็นไปอย่างผิวเผินและผลผลตามกับตะวันตก หรือมีจะนั้นก็ยังไม่เข้มข้นพอ การที่รัฐบาลพยายามรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของจักรวรรดิ โดยไม่เน้นเรื่องเชื้อชาติและศาสนา แต่เน้นความเป็นออกโตมัน (Ottomanism) และความเสมอภาคในทางกฎหมาย ทำให้พวกมุสลิมไม่พอใจที่รัฐให้ความสำคัญต่อคนนอกศาสนาเท่ากับคนมุสลิม

ทั้งพระราชกฤษฎีกาปฏิรูปใน ค.ศ. 1839 และ 1856 เป็นการเน้นการปฏิรูปตามแนวตะวันตก

เช่นการเน้นเรื่องปัจเจกบุคคล ความเสมอภาค และการรับวัฒนธรรมตะวันตก เช่น ในเรื่องการแต่งกาย การใช้ส้อม และเก้าอี้เป็นต้น ในด้านการศึกษา นั้น การปฏิรูปจะส่งผลเด่นชัด กล่าวคือ เกิดการศึกษาแบบตะวันตกควบคู่ไปกับการศึกษาจากโรงเรียนศาสนา (medrese) ที่มีอยู่เดิม

การศึกษาแบบตะวันตกได้ก่อให้เกิดขบวนการทางวรรณกรรม (Literary Movement) ซึ่งเริ่มต้นด้วยการออกหนังสือพิมพ์อิสระ ให้ความสนใจในวรรณกรรมตะวันตกทั้งในรูปบทกวี บทละคร นวนิยาย และงานหนังสือพิมพ์ มีการแปลวรรณกรรมตะวันตกเป็นภาษาเติร์ก ปรับภาษาเติร์กให้อ่านโดยใช้ศัพท์เติร์กมากกว่าศัพท์อาหรับและเปอร์เซียซึ่งนิยมใช้กันในภาษาทางการ แนวความคิดแบบตะวันตกได้ซึมซาบเข้ามาในงานเขียน และก่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องชาติ การปกครอง และความก้าวหน้า

พวกออกโตมันหนุ่ม ซึ่งบางทีก็เรียกกันว่า พวกออกโตมันใหม่ (New Ottomans) เป็นคนหนุ่มหัวใหม่ซึ่งเกือบทั้งหมด อายุต่ำกว่า 40 ปี¹⁰ เป็นผลิตของขบวนการทางวรรณกรรมที่กล่าวข้างต้น ผู้นำสำคัญได้แก่นามิก เคมาล (Namik Kemal) และซียะ ปาชา (Ziya Pasha) เป็นต้น พวกคนหนุ่มหัวใหม่ตั้งกลุ่มหรือสมาคมลับ ที่เรียกว่า

ออตโตมันหนุ่มนี้ขึ้น ใน ค.ศ. 1867 เป็นที่น่าสังเกตว่าพวกออตโตมันหนุ่มเป็นพวกปัญญาชนซึ่งมาจากตระกูลสูง¹¹ เป็นนักหนังสือพิมพ์ และผู้มีความสนใจในงานเขียน จึงต่างจากพวกยั้งเติร์กในสมัยต่อมา ซึ่งเป็นพวกชนชั้นกลางประกอบด้วยนายทหารหนุ่มและข้าราชการผู้น้อยเป็นต้น

สิ่งที่พวกออตโตมันหนุ่มเรียกร้องคือการปกครองแบบมีรัฐธรรมนูญ การพัฒนาเศรษฐกิจ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการศึกษาแบบสมัยใหม่ นามิก เคมาล ซึ่งได้อิทธิพลจากมองเตสกิเออและรุสโซมากได้เรียกร้องการแยกอำนาจ อธิปไตยและการตั้งสภาผู้แทนที่มาจากเลือกตั้ง

ถึงแม้พวกออตโตมันหนุ่มจะต้องการความเจริญก้าวหน้าแต่ก็รับอารยธรรมตะวันตกแต่เพียงบางส่วน และยังต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลามและเติร์กที่มีมาก่อน แนวความคิดชาตินิยมมีอิทธิพลต่อออตโตมันหนุ่ม และนำไปสู่แนวคิดเรื่องบ้านเกิดเมืองนอนหรือประเทศชาติ (vatan) เนื่องจากจักรวรรดิมีชนหลายเชื้อชาติ แนวคิดเรื่องชาติจึงมิใช่ชาติเติร์ก แต่เป็นออตโตมัน¹² ซึ่งหมายถึงประชากรทั้งหมดในจักรวรรดิ

พวกออตโตมันหนุ่มพยายามโค่นล้มรัฐบาลเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่ตนเรียกร้อง จึงถูกเพ่งเล็งและปราบปรามจนพวกหัวหน้าต้อง

“สิ่งที่พวกออตโตมันหนุ่มเรียกร้องก็คือการปกครองแบบมีรัฐธรรมนูญ...”

สุลต่าน

อับดุลฮามิดที่ 2

“ในที่สุด พวกออตโตมันหนุ่มขึ้น
หัวหน้าก็ถูกจำคุกหรือเนรเทศ...”

หนีออกนอกประเทศ และตั้งศูนย์ทำการที่ปารีส ความหวังของออตโตมันหนุ่มที่ว่าจะเป็นไปได้ เมื่อสุลต่านอับดุลฮามิดที่ 2 (Abdulhamid II) ขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญ ใน ค.ศ. 1876 ตามที่ได้ให้สัญญาไว้แก่ผู้ที่สนับสนุนให้พระองค์ได้บัลลังก์

รัฐธรรมนูญฉบับแรกซึ่งร่างโดยพวกออตโตมันหนุ่มมีลักษณะเป็นแบบตะวันตก เช่น ระบุให้มีคณะรัฐมนตรี มีวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง มีสภาผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้ง มีอำนาจตุลาการที่เป็นอิสระและเป็นเอกเทศ มีกฎหมายรับรองสิทธิประชาชน พวกนิยมรัฐธรรมนูญผูกความหวังไว้กับสภาผู้แทน¹³ ถึงแม้ว่าสุลต่านจะขอปรับแก้ไข คณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อสุลต่านมิใช่ต่อสภาผู้แทน

เมื่อเริ่มมีสภาผู้แทน สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งกับสุลต่านซึ่งยังไม่คุ้นเคยกับการถูกท้าทายอำนาจ ในที่สุดสุลต่านอับดุลฮามิดก็สั่งปิดสมัยประชุมใน

ค.ศ. 1878 และไม่ยอมเปิดสมัยประชุมอีกเลยเป็นเวลานานถึง 30 ปี แม้จะไม่มีกรยกเลิกรัฐธรรมนูญแต่ก็ไม่มีการนำมาใช้¹⁴ ผู้ที่ถูกจับได้ว่าพยายามโค่นล้มสุลต่านถูกลงโทษหนัก ในที่สุดพวกออตโตมันหนุ่มขึ้นหัวหน้าก็ถูกจำคุกหรือเนรเทศไปอยู่ภูมิภาคที่ห่างไกล มิเดฮัด ปาชา (Midhat Pasha) ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีถูกปลดและเนรเทศ ต่อมาก็ถูกลอบสังหาร¹⁵ ส่วนนามิก เคมาลก็ตายในระหว่างถูกเนรเทศ เป็นอันสิ้นสุดพลังของพวกออตโตมันหนุ่ม

ความล้มเหลวของพวกออตโตมันหนุ่มนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจากการที่พวกเขาต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลามไปพร้อม ๆ กับการรับส่วนที่ดีของอารยธรรมตะวันตก ทำให้ไม่เป็นที่พอใจของทั้งฝ่ายอนุรักษ์นิยมที่ต่อต้านอารยธรรมตะวันตก และฝ่ายหัวรุนแรงที่ต้องการรับอารยธรรมตะวันตกมาทั้งหมด การเน้นความเป็นอิสลามก็ทำให้พวกที่มีโซ่มุสลิมไม่สนับสนุน

พวกเติร์กหนุ่ม (Young Turks)

คนหนุ่มที่หัวก้าวหน้ายังไม่หมดไปจากจักรวรรดิ ใน ค.ศ. 1889 อันเป็นปีครบรอบ 100 ปีของการปฏิวัติฝรั่งเศส กลุ่มนักศึกษาจากวิทยาลัยแพทยทหาร (Military Medical College) ได้ตั้งสมาคมลับซึ่งต่อมาเรียกว่า Committee of Union of Progress หรือเป็นตัวย่อว่า ซียูพี (CUP) สมาคมนี้อาศัยสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบด้วยนายทหารหนุ่มทั้งทัพบกทัพอากาศ นักเรียนนายร้อยและนักศึกษา¹⁶ รวมทั้งคนหนุ่มในอาซิฟอื่น

สมาคมซียูพีวางแผนโค่นล้มสุลต่านใน ค.ศ. 1896 แต่สภายของสุลต่านรับทราบเสียก่อนผู้วางแผนถูกจับเกือบทั้งหมดและถูกลงโทษโดยการเนรเทศไปอยู่หัวเมืองที่ห่างไกลตามธรรมเนียมออกโตมันโบราณ¹⁷

พวกสมาชิกซียูพีซึ่งมาได้ชื่อว่าเติร์กหนุ่มหรือยังเติร์กนี้ถูกปราบปรามเป็นระยะ ๆ แต่ก็ยังมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พวกที่ถูกเนรเทศไปนอกจักรวรรดิพยายามติดต่อส่งข่าวสารปลุกกระดมพวกที่อยู่ภายในจักรวรรดิ ศูนย์ทำงานของพวกซียูพีอยู่ที่เมืองซาโลนิกา (Salonika) ในมณฑลมาซิโดเนีย (Macedonia) ซึ่งเป็นฐานของกองทัพที่ 3 (The Third Army) ซึ่งมีนายทหารจำนวนมากเป็นสมาชิกซียูพี

สุลต่านอับดุลฮามิดที่ 2 พยายามแก้ปัญหาโดยการผูกมิตรและมอบตำแหน่งสูง ๆ ให้แก่ยังเติร์กระดับหัวหน้าเพื่อให้กลับมาเป็นฝ่ายของสุลต่าน วิธีการนี้บางครั้งก็ได้ผล เช่นกรณีของมูร์ต เบย์ (Murad Bey) หัวหน้ายังเติร์กที่ถูกเนรเทศไปอยู่กรุงเจนีวา สุลต่านส่งคนไปเชิญกลับมา

มิทหัต ปาชา

อิสตันบูลใน ค.ศ. 1897 และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาแห่งรัฐ (Council of State) มูรัต เบย์ ยอมเข้าข้างฝ่ายสุลต่าน ทำให้พวกเขายังเติร์ก ผิดหวังมาก¹⁸

อย่างไรก็ดี พวกนักเรียนนายร้อยและนายทหารชั้นผู้น้อยซึ่งเป็นพวกเขายังเติร์กก็ค่อย ๆ เสื่อมฐานะขึ้นเป็นนายทหารยศนายร้อยนายพันในเวลาต่อมา จึงมีทั้งกำลังและอาวุธอยู่ในมือ พวกนี้ไม่พอใจในการที่ตนได้รับการศึกษามาเพื่อบังคับบัญชาและปกครองคน แต่กลับถูกกีดกันโดยสุลต่านซึ่งไม่ไว้วางใจกองทัพ ปล่อยิงหังบประมาณขาดแคลน อาวุธล้าสมัย และเงินเดือนค้างจ่าย พวกนายทหารหนุ่มเหล่านี้จึงไม่อาจนิ่งเฉย ทั้ง ๆ ที่มิได้มีความทะเยอทะยานที่จะเป็นใหญ่ เพียงแต่ต้องการให้จักรวรรดิเปลี่ยนแปลงระบบที่ล้าสมัยเพื่อสามารถยับยั้งการแบ่งแยกดินแดน และการรุกรานของต่างชาติได้เท่านั้น¹⁹

แม้พวกเขายังเติร์กจะประกอบด้วยชนจากหลายอาชีพ แต่ผู้ที่เปิดฉากการปฏิบัติเป็นพวกนายทหาร ในวันที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ. 1908 ที่เรสเน

(Resne) ในมาซีโดเนีย นายทหารสารบรรณชื่อนิยาซี (Adjutant-Major Niyazi) และลูกน้องได้ยึดอาวุธพร้อมด้วยกำปั่นเงินจากค่ายทหาร แล้วขึ้นไปตั้งหลักที่บนภูเขาพร้อมด้วยทหาร 200 คน ทหารพรานและพลเรือนอีกจำนวนใกล้เคียงกัน²⁰ นิยาซีประกาศว่าเขาต่อสู้เพื่อประท้วงความอยุติธรรมและเพื่อรัฐธรรมนูญการกระทำของนิยาซีได้เป็นแบบอย่างให้นายทหารอื่น คือ พันตรีเอน-เวอร์ (Major Enver) พวกทหารในกองทัพที่คุมมากก็ปฏิเสธที่จะยิงปราบปรามพวกเดียวกัน

ถึงตอนนี้สมาคมลับชียูพีได้แสดงตัวและเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 22 และ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1908 พวกเติร์กได้ประกาศการใช้รัฐธรรมนูญในเมืองต่าง ๆ เช่น ที่เมืองดรามามา (Drama) ในวันที่ 23 กรกฎาคม นายทหารหนุ่มชื่อรุเชน เบย์ (Rushen Bey) นำนายทหาร 20 คน กับพลทหารราว 100 คน ลงจากรถไฟ และออกคำสั่งแก่ทหารว่า “ท่านจงไปประกาศการปกครองแบบรัฐธรรมนูญที่ในเมือง ผู้ใดต่อต้าน ไม่ว่าจะมียศหรือตำแหน่งอะไรจะต้องถูกยิงตาย”²¹

เมื่อสุลต่านทรงตระหนักว่าไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ จึงทรงยอมประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ในวันที่ 24 กรกฎาคม ค.ศ. 1908 ทำให้การปฏิวัติหรือรัฐประหารของพวกเขายังเติร์กสำเร็จสมความมุ่งหมาย

การที่ประชาชนยอมรับการปฏิบัติของพวกยังเติร์กในตอนนั้นก็เพราะไม่เห็นด้วยกับการปกครองอันไม่ชอบธรรมของสุลต่าน ประกอบกับเกรงว่าการต่อต้านอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเป็นโอกาสให้รัสเซียและอังกฤษเข้ามาแทรกแซงได้ อิหร่านซึ่งมีการปฏิบัติเรียกร้องรัฐธรรมนูญได้สำเร็จ ใน ค.ศ. 1906 นั้น มีความขัดแย้งไม่สงบตามมาซึ่งเป็นผลให้อังกฤษกับรัสเซียเข้ามาแบ่งอิหร่านออกเป็นเขตอิทธิพลของประเทศทั้งสอง ใน ค.ศ. 1907 ชาวเติร์กจึงเกรงว่าอาจประสบชะตากรรมแบบอิหร่านหากคัดค้านการปฏิบัติ²²

อย่างไรก็ดี ความสำเร็จของการปฏิบัติไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในจักรวรรดิได้มากนัก เพราะอำนาจของสุลต่านยังมีมาก พระเจ้าอับดุลฮามิดที่ 2 ทรงเน้นฐานะคอลีฟะฮ์ของพระองค์ ซึ่งทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือของมุสลิมทุกเชื้อชาติในฐานะประมุขสูงสุดทางศาสนาอิสลาม แม้ว่าบางกลุ่มจะไม่ยอมรับแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย สุลต่านทรงวางแผนอย่างรอบคอบ เช่นทรงนำสุสเซนแห่งฮิจาซ (Husayn of Hejaz) มาถักบริเวณไว้ ณ กรุงอิสตันบูล เพื่อมิให้สุสเซนซึ่งอ้างตนเป็นเชื้อสายศาสดามุฮัมมัดมีทางสร้างอำนาจทางศาสนา

มาลค่อม คลาม

แข่งกับพระองค์ได้²³

อีกประการหนึ่งพวกยังเติร์ก เป็นชนชั้นใหม่ ซึ่งประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน เช่น อาจารย์ นักกฎหมาย นักหนังสือพิมพ์ นายทหารชั้นผู้น้อย ข้าราชการชั้นผู้น้อย ต่างไม่มีประสบการณ์ทางการปกครอง จึงไม่บังอาจเข้ามารับตำแหน่งสูง ๆ ในรัฐบาลโดยทันที เพราะทราบดีว่าสังคมที่อนุรักษนิยมในขณะนั้นจะไม่มีวันยอมรับพวกเขาเป็นชนชั้นปกครอง²⁴ ยิ่งกว่านั้นสังคมยังยึดติดอยู่ในระบบอาวูไลในเชิงอายุ พวกยังเติร์กจึงไม่ได้รับความนับถึงยำเกรง²⁵

นอกจากนี้สิ่งที่คิดขวางมิให้พวกยังเติร์กเข้ามามีอำนาจในทันทีหลังการปฏิวัติก็คือ การขาดองค์การที่มีศูนย์รวมและประสานงานทั่วประเทศ²⁶ ทั้งนี้เพราะก่อนการปฏิวัติสมาคมชียูพีอยู่กันอย่างกระจัดกระจายหลบ ๆ ซ่อน ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการปราบปราม เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้วพวกยังเติร์กจึงออกมาปรากฏตัว โยดต่างก็มีนโยบายที่แตกต่างกัน และยังไม่มีความมั่นใจต่อกัน ดังนั้นในระยะแรก อำนาจจึงถูกยึดอยู่ด้วยกัน

“ยิ่งกว่านี้สังคมยังยึดติดอยู่ในสังคมระบบอาวูไลในเชิงอายุ พวกยังเติร์กจึงไม่ได้รับความนับถึงยำเกรง”

ระหว่างสามฝ่ายได้แก่สุลต่าน แกรนด์วีเซียร์ (Grand Vezir) หรืออัครมหาเสนาบดี* และชียูพี²⁷ เมื่อสุลต่านพยายามจะกำอำนาจไว้ในมือชียูพีก็ร่วมมือกับแกรนด์วีเซียร์เพื่อขัดขวางสุลต่าน ดังนั้นอำนาจจึงผ่านจากมือสุลต่านมาสู่แกรนด์วีเซียร์ โดย ชียูพีเป็นเพียงผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการบริหารจักรวรรดิ

ในขณะที่แกรนด์วีเซียร์กำลังดำเนินการปฏิรูปจักรวรรดิให้ทันสมัยตามที่เคยเห็นแบบอย่างว่าญี่ปุ่นได้ประสบความสำเร็จมาแล้ว จักรวรรดิก็ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคจากภายนอก เช่น ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1908 ประเทศบัลแกเรียก็ประกาศเอกราชสมบูรณ์ ไม่ยอมรับอำนาจของจักรวรรดิออตโตมันอีกต่อไป ในวันที่ 6 ตุลาคม ปีเดียวกัน จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีก็ประกาศยึดบอสเนีย (Bosnia) และเฮอร์เซโกวีนา (Herzegovina) ไปจากจักรวรรดิออตโตมันในวันเดียวกัน ครีต (Crete) ก็ประกาศการตัดสินใจจะรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับกรีซ การประท้วงทาง

* เทียบเท่าตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยปัจจุบัน

การทูตของฝ่ายจักรวรรดิออตโตมันไม่ได้ผล แต่กองทัพออตโตมันก็ยังไม่พร้อมที่จะทำสงคราม

ส่วนภายในประเทศนั้น การปฏิรูปไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควรเพราะมีปัญหาขาดแคลนเงิน ระบบเดิมที่ใช้นโยบายเอาใจฝ่ายตรงข้ามและตอบแทนผู้สนับสนุนด้วยการให้ตำแหน่งราชการได้ทำให้กรมกองต่าง ๆ เต็มไปด้วยผู้ไร้ความสามารถและคนโกงกิน การปฏิรูปจะสำเร็จลุล่วงก็ต่อเมื่อคนประเภทนี้พ้นตำแหน่งไปจึงต้องใช้วิธีปลดคนเหล่านี้โดยให้บำนาญชดเชย บุคคลที่เสียผลประโยชน์เหล่านี้ย่อมไม่พอใจพฤติกรรมของพวกยังเติร์ก

นอกจากนี้ พวกเคร่งศาสนาอิสลามยังเดินขบวนเรียกร้องให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ และกลับมาใช้กฎหมายศาสนาอิสลาม หรือ ชารีอัต (Shariat) ปกครอง เรียกร้องให้สุลต่านกลับเข้ามาเป็นผู้บริหารจักรวรรดิ เรียกร้องให้ปิดบาร์ ห้ามการถ่ายรูป

ห้ามสตรีมุสลิมออกมาเดินเที่ยวเตร่ในเมือง มีการทำร้ายสตรีมุสลิม โดยอ้างว่าไม่คลุมหน้าให้ถูกต้องตามประเพณี²⁸

แม้แต่พวกทหารก็สร้างปัญหาแก่พวกยังเติร์ก เมืองกองพล (regiment) ที่ 7 และ 8 ของกองทัพที่ 2 แห่งกองทหารรักษาพระองค์สุลต่านถูกส่งย้ายไปเมืองเจดดา (Jadda) พวกทหารราว 86 คน ปฏิเสธที่จะย้ายไปและก่อการกบฏโดย

ไม่ยอมทำตามคำสั่งนายพลผู้เป็นผู้บังคับบัญชา เหตุการณ์เหล่านี้พวกยังเติร์กต้องระงับด้วยความยากลำบาก และพยายามร่วมมือประสานงานกับแกรนด์วิเชียร์ต่อไปจนกว่าจะได้อำนาจมาอยู่ในมือของยังเติร์กโดยตรง พวกยังเติร์กหวังว่า หลังการเลือกตั้งแรงสนับสนุนของประชาชนจะทำให้พวกเขาขึ้นมาครองอำนาจอย่างแท้จริง

พวกยังเติร์กได้รณรงค์หาเสียงตั้งแต่ปฏิวัติได้สำเร็จในเดือนกรกฎาคม 1908 มีการส่งตัวแทนไปยังประชาชนในมณฑลต่าง ๆ ทั่วจักรวรรดิเพื่ออธิบายจุดมุ่งหมายของพวกยังเติร์กและสร้างความนิยมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง พวกยังเติร์กหรือชียูพีได้พยายามตกลงกับประชาคมต่างชาติในจักรวรรดิให้ส่งตัวแทนที่พวกยังเติร์กเห็นชอบมาสมัครรับเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งซึ่งเป็นการเลือกตั้งทางอ้อมในปลายปี ค.ศ. 1908 ปรากฏว่าในจำนวนผู้

แทน 288 คน มีผู้แทนชาวเติร์ก 147 คน อาหรับ 60 คน อัลเบเนียน 27 คน กรีก 26 คน อาร์มีเนียน 14 คน สลาฟ 10 คน และยิว 4 คน²⁹ พรรคที่สมัครเข้ารับเลือกตั้งมีเพียง 2 พรรค คือ พรรคชิยูพี และพรรคสหภาพเสรีนิยม (Liberal Union) ซึ่งเพิ่งตั้งใหม่เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1908 จึงมีเวลาน้อยที่จะระดมรณรงค์หาเสียง ดังนั้นพรรคที่ได้เสียงเกือบทั้งหมดคือพรรคชิยูพีของพวกยังเติร์ก ส่วนพรรคสหภาพเสรีนิยมไม่ได้รับเลือกตั้งภายในเมืองหลวงเลย แม้ผู้สมัครจะมีฐานะสูงส่งเช่นเป็นเชื้อพระวงศ์ของสุลต่านก็ยังไม่แพ้เสียงเลือกตั้ง มีผู้สมัครจากอังการา (Ankara) 1 คน เท่านั้นที่ได้รับการเลือกตั้ง

เมื่อพวกยังเติร์กหรือชิยูพีได้รับคะแนนเสียงข้างมากอย่างท่วมท้น ก็เกิดความมั่นใจในอำนาจของตนอันนำไปสู่ความขัดแย้งกับแกรนด์วีเซียร์ กามิล ปาชา (Kamil Pasha) ซึ่งก็ต้องการอำนาจเช่นกัน ในที่สุด กามิล ปาชา ถูกบีบให้ลาออกจากตำแหน่ง และหุซัย ฮิลมี ปาชา (Huseyin Hilmi Pasha) ขึ้นมาดำรงตำแหน่งแกรนด์วีเซียร์

แทน แต่สถานทูตอังกฤษ ซึ่งเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ของอังกฤษในจักรวรรดิออตโตมันไม่พอใจการกระทำของยังเติร์ก เพราะอังกฤษสนับสนุนกามิล ปาชา แม้ยังเติร์กจะให้ความมั่นใจแก่อังกฤษว่าแกรนด์วีเซียร์คนใหม่จะดำเนินนโยบายเช่นเดียวกับกามิล ปาชา ทูตอังกฤษก็ยังไม่ให้ความเป็นมิตรแก่พวกยังเติร์ก เหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้น เมื่อผู้เคร่งศาสนาในรูปของสมาคมศาสนาดามุฮัมมัดลุกขึ้นเรียกร้องให้ใช้กฎหมายชารีอัตปกครอง ชักชวนกองทหารบางส่วนให้ลุกขึ้นต่อต้านการปฏิวัติ ในคืนวันที่ 12/13 เมษายน ค.ศ. 1909 ทหารดังกล่าวบุกรัฐสภาและยึดกรุงอิสตันบูล ประกาศล้มรัฐบาลของชิยูพี

สุลต่านกำลังจะฉวยโอกาสกลับมาครองอำนาจใหม่ แต่กองทัพที่ 3 แห่งมาซิโดเนีย ยังต้องการปกป้องรัฐธรรมนูญ นายพลมะห์มูด เชฟเกต ปาชา (General Mahmud Shevket Pasha) ได้เคลื่อนพลโดยรถไฟจากซาโลนิกาเข้ามาล้อมกรุงอิสตันบูล และยึดได้ในคืนวันที่ 23/24 เมษายน รัฐสภามีมติปลดสุลต่านอับดุลฮามิดออกจากบัลลังก์และสถาปนาพระอนุชาขึ้นเป็นสุลต่านแทน ทรงพระนามว่า เมห์เมดที่ 5 (Mehmed V)

เดิมพวกทหารที่เข้ากลุ่มยังเติร์กเป็นทหารชั้นผู้น้อย แต่ทหารที่ช่วยกู้การปฏิวัติมิให้ถูกล้มล้างโดยพวกต่อต้านการปฏิวัตินั้นเป็นพวกนาย

ทหารชั้นผู้ใหญ่ซึ่งยืนยันว่ากองทัพมิใช่ตัวแทนของ ชียูพี แต่เข้ามาช่วยกู้สถานการณ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและพิทักษ์รัฐธรรมนูญ เกิดเป็นการเริ่มธรรมเนียมที่ทหารเข้ามามีบทบาทยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเติร์ก เพื่อพิทักษ์รัฐธรรมนูญตั้งแต่นั้นมาเป็นที่น่าสังเกตว่าเสนาธิการของกองทัพก็คือ มุสตาฟา เคมาล (Mustafa Kemal) นายทหารหนุ่มชั้นผู้น้อยซึ่งไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับพวกยังเติร์ก และเป็นผู้นิยมมั่นในหลักการที่ว่าทหารไม่ควรยุ่งกับการเมือง³⁰

ผลงานของพวกยังเติร์กหรือชียูพี

จุดมุ่งหมายสำคัญของการปฏิวัติยังเติร์ก ใน ค.ศ. 1908 ก็เพื่อต่อต้านการปกครองแบบเผด็จ

การของสุลต่าน และเพื่อรักษาความมั่นคงของ จักรวรรดิออตโตมัน แต่ปรากฏว่าเมื่อถึง ค.ศ. 1918 พวกยังเติร์กได้พิสูจน์ตัวเองว่าเป็นผู้เผด็จการไม่แพ้สุลต่านและเป็นผู้นำความหายนะมาสู่ จักรวรรดิ

สาเหตุที่พวกยังเติร์ก ไม่สามารถดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของการปฏิวัติ

ความหวังดีและจุดมุ่งหมายที่ดีมิได้นำไปสู่ผลดีเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและตัวแปรต่าง ๆ ดังที่ปรากฏในประวัติศาสตร์สมัยยังเติร์กอันพอสรุปได้ต่อไปนี้

พวกยังเติร์กขาดสิ่งที่คนไทยเรียกว่า บารมี

สังคมเติร์กสมัยต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ยังเป็นสังคมนุรักษ์นิยม ยึดถือในระบบบออาวโซชาติตระกูลและภูมิความรู้ สุชัย จาฮิต ยัลชิน (Huseyin Cahit Yalchin) ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ชื่อดังสมัยนั้นได้เขียนแสดงความเห็นว่า “ประเทศนี้ไม่สามารถยอมรับคนหนุ่มที่ปราศจากยศศักดิ์ เจริญตรา เครา ความยิ่งใหญ่ และชื่อเสียง ให้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งแกรนด์วีเซียร์..... ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1908 พวกชียูพีไม่สามารถตั้งร้อยเอก หรือพันตรีเป็นรัฐมนตรีกลาโหม หรือ ทาลัต เบย์ (Talat Bey) หัวหน้าเสมียนไพรชณีย์ เป็นแกรนด์วีเซียร์ เจื่อนไซและสภาวการณ์ทำให้

สิ่งนี้เป็นไปไม่ได้...หากสิ่งนี้เกิดขึ้นจริง ๆ ความยุ่งเหยิงก็จะเกิดขึ้นในประเทศ³¹

สรุปได้ว่าพวกยั้งเติร์ก ซึ่งเป็นชนชั้นกลางยังไม่มีการมีพอจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน จึงประสบปัญหาในการที่จะเข้ามาบริหารประเทศ

ความแตกแยกภายในซีอุพี ซึ่งเป็นองค์การสำคัญของยั้งเติร์ก

แม้สมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่จะมาจากซีอุพี แต่ก็มีความเห็นแตกแยกไม่ตรงกัน เพราะสมาชิกซีอุพีมีจุดประสงค์ร่วมกันเพียงเพื่อกำจัดอำนาจเผด็จการของสุลต่านและเชื่อว่าการปกครองโดยรัฐธรรมนูญจะทำให้จักรวรรดิอยู่รอด ต่างคนต่างมีนโยบายแตกต่างกันไป แนวความคิดสำคัญ 3 แนว ที่ขัดกันเองได้แก่ แนวที่หนึ่งเน้นความเป็นออตโตมัน (Ottomanism) ซึ่งรวมชนทุกชาติทุกศาสนาในจักรวรรดิให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แนวที่สองเน้นความสำคัญของอิสลาม (Islamism) และแนวที่สามเน้นภาษาและวัฒนธรรมเติร์ก (Turkism) นอกจากนี้ยังมีแนวคิดควบคู่

อีก 3 แนว คือ พวกที่ต้องการปฏิรูบบนตะวันตกโดยเร็ว พวกที่ต้องการเป็นตะวันตกแต่พอควร โดยยังรักษาขนบประเพณีเดิม และพวกที่ต่อต้านอารยธรรมตะวันตก³² แนวคิดที่ต่างกันดังกล่าวก่อให้เกิดความแตกแยกในซีอุพี

ลักษณะสังคมพหุลักษณะของจักรวรรดิ

ประชาชนในจักรวรรดิออตโตมันมีมากมายหลายเชื้อชาติและศาสนา มีทั้งเชื้อชาติเติร์ก อาหรับ กรีก อัลเบเนียน อาร์มีเนียน เป็นต้น นับถือศาสนาต่างกัน เช่น อิสลาม คริสเตียนนิกายต่างๆ และศาสนายิว เมื่อลัทธิชาตินิยมเริ่มฟักตัวในจักรวรรดิ ประชาชนที่มีไซเติร์กก็เริ่มไม่พอใจนโยบายเติร์กนิยม (Turkism) ของพวกยั้งเติร์กที่ขึ้นมาเป็นผู้นำกฎหมาย ค.ศ. 1909 ซึ่งห้ามการตั้งสมาคมการเมืองตามเชื้อชาติสร้างความไม่พอใจ การบังคับให้ชาวยุโรปในจักรวรรดิใช้อักษรอาหรับและภาษาเติร์กก็สร้างความไม่พอใจ แม้นโยบายอิสลามร่วม (Pan-Islam) ก็ไม่สามารถดึงชาวมุสลิม เช่นอาหรับ และเคิร์ด (Kurds) ให้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชาวเติร์กได้ เพราะลัทธิชาตินิยมมีพลัง

“สรุปได้ว่าพวกเขายังเติร์ก ซึ่งเป็น
ชนชั้นกลางยังไม่มีบารมีพอ...”

ยิ่งกว่า ชาวอาหรับได้ แอบตั้งสมาคมลับตามแนว
อาหรับนิยม ยิ่งรัฐบาลเติร์กคอยปราบปรามก็
ยิ่งรวมพลังกันต่อต้านมากขึ้น

ความเผด็จการของซียูพี

ความพยายามที่จะรักษาความสงบ
เรียบร้อยในประเทศท่ามกลางปัญหาดังกล่าวแล้ว
ทำให้พวกเขายังเติร์กซึ่งเป็นผู้บริหารต้องหันมาใช้วิธี
การแบบเผด็จการ ทหารซึ่งก้าวเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการ
การเมืองตั้งแต่เดือนเมษายน ค.ศ. 1909 ก็ไม่ยอม
ถอยกลับ มีแต่จะคุมอำนาจมากยิ่งขึ้น เช่น นาย
พลมะห์มูด เซฟเกต ซึ่งยึดอิสตันบูลคืนมา
จากพวกกบฏได้กับเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
กลาโหม และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งแกรนด์วิเซียร์
จนถูกลอบสังหารใน ค.ศ. 1913

สถานการณ์ที่ไม่สงบทั้งในและนอกประเทศ
ทำให้พวกเขายังเติร์กหรือซียูพีประกาศใช้กฎอัยการ
ศึก ใน ค.ศ. 1910 และใช้อยู่เกือบตลอดเวลา
ทหารจึงมีอำนาจมากในช่วงใต้กฎอัยการศึก
งบประมาณต้องทุ่มเทไปทางด้านการศึกษาตามข้อ

อ้างที่ว่าความมั่นคงของจักรวรรดิมีความสำคัญ
ลำดับแรก³³ การที่ทหารมามีอำนาจคุมงบประมาณ
และการบริหารทำให้การปฏิรูปต่าง ๆ ตาม
ความต้องการของประชาชนเป็นไปได้ยาก

การรุกรานจากภายนอก

พวกเขายังเติร์กต้องเผชิญกับการรุกรานจากภายนอก
นับตั้งแต่ปีที่ทำการปฏิวัติ คือ ใน ค.ศ. 1908
ออสเตรีย - ฮังการีได้ยึดบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา
ไปเป็นของตนเฟอร์ดินันแห่งบูลกาเรียประกาศตน
เป็นกษัตริย์ ต่อมาใน ค.ศ. 1910 อัลเบเนียได้
ก่อกบฏเรียกร้องเอกราช ใน ค.ศ. 1911 อิตาลียึด
ครองตรีโปลี ใน ค.ศ. 1912 เกิดสงครามบอลข่าน
ครั้งที่ 1 ค.ศ. 1913 เกิดสงครามบอลข่านครั้งที่
2 ทุกครั้งจักรวรรดิออตโตมันเป็นฝ่ายเสียหาย
พ่ายแพ้หรือเสียเปรียบ หลังสนธิสัญญาสันติภาพ
ใน ค.ศ. 1913 จักรวรรดิออตโตมันเหลือดินแดน
ในยุโรปเพียง 28,490 ตารางกิโลเมตร (11,000
ตารางไมล์)³⁴

ความพ่ายแพ้ต่าง ๆ ทำให้พวกเขายังเติร์กเสื่อม
จากความนิยมของประชาชน

การตัดสินใจเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 โดยอยู่ฝ่ายเยอรมนี

จักรวรรดิออตโตมันอาจทำตนเป็นกลางในสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อเกิดสงครามระหว่างฝ่ายมหาอำนาจกลางและฝ่ายสัมพันธมิตร พวกเติร์กจำนวนไม่น้อยต้องการเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตร แต่เนื่องจากรัสเซียซึ่งเป็นศัตรูเก่าแก่ของจักรวรรดิออตโตมันอยู่ฝ่ายสัมพันธมิตร จึงเป็นไปได้ที่เติร์กจะเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตร แม้เติร์กส่วนใหญ่และเสียงข้างมากในคณะรัฐบาลจะต้องการความเป็นกลาง แต่ เอนเวอร์ ปาชา (Enver Pasha) หนึ่งในไตรภคียังเติร์ก* ซึ่งครองอำนาจอยู่ขณะนั้นเป็นผู้นิยมเยอรมัน เขาได้แอบเซ็นาสัญญากับเยอรมันโดยพลการ มีผู้รู้เห็นก่อนเซ็นสัญญาเพียง 2 คน เท่านั้น³⁵ เอนเวอร์ ปาชา มีความผันผวนยิ่งใหญ่ว่าจะขยายอำนาจเติร์กไปครอบคลุมบริเวณคอเคซัส (Caucasus) ของรัสเซีย

* ไตรภคียังเติร์ก (Young Turk Triumvirate) ประกอบด้วยผู้นำยังเติร์กที่มีอำนาจมาก 3 คน คือ เอนเวอร์ ปาชา อะห์เมด เจมัล (Ahmed Jemal) หรือ เจมัล ปาชา และเมห์เมด ทาลัต (Mehmed Talat) หรือ ทาลัต ปาชา

ซึ่งเป็นถิ่นชนชาติเติร์ก แต่ผลของการนำประเทศเข้าสู่สงครามโลกก็คือความพ่ายแพ้และการสลายตัวของจักรวรรดิออตโตมัน

ผู้นำยังเติร์กทอดทิ้งความรับผิดชอบ เอนเวอร์ ปาชา เป็นนายทหารยังเติร์ก กรรมการชียูพี ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม ใน ค.ศ. 1914 และเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมสงครามโลก แต่เมื่อพ่ายแพ้ก็หนีออกนอกประเทศ ไปถึงแก่กรรมที่ตุรกีสถานในการต่อสู้กับพวกบอลเชวิค เจมัล ปาชา เป็นนายทหารยังเติร์ก กรรมการชียูพี เป็นรัฐมนตรีกระทรวงงานสาธารณะ (Public Works) ต่อมาเป็นรัฐมนตรีกระทรวงทหารเรือ ออกรบที่ซีเรียในฐานะแม่ทัพกองทัพที่ 4 ลาออกใน ค.ศ. 1918 และหนีออกนอกประเทศ ถูกสังหารโดยชาวอาร์มีเนีย ที่เมืองทิฟลิส (Tiflis)

ทาลัต ปาชา เดิมเป็นแค่เสมียนไปรษณีย์โทรเลข แต่เป็นยังเติร์กที่มีอำนาจพอ ๆ กับ 2 คนแรก ที่กล่าวมาแล้ว เคยเป็นรัฐมนตรีมหาดไทยหลายสมัย ดำรงตำแหน่งแกรนด์วิเซียร์ ใน ค.ศ. 1917 ลาออก ใน ค.ศ. 1918 และหนีไปยุโรป ถูกสังหารที่เบอร์ลิน ใน ค.ศ. 1921

ผู้นำยังเติร์กที่สามหนีหนีออกนอกประเทศ แทนที่จะพยายามหาทางแก้ปัญหา บรรดาชาว

เติร์กผู้รักชาติได้รวมตัวกันเป็นขบวนการชาตินิยม (Nationalist Movement) นำโดย นายพล มุสตาฟา เคมาล นายทหารที่ไม่เห็นด้วยกับแนวนโยบายของพวกยังเติร์ก และไม่ยุ่งเกี่ยวกับพวกยังเติร์ก หลังการปฏิวัติใน ค.ศ. 1908

นายพล มุสตาฟา เคมาล เป็นทหารเต็มตัว มีชื่อเสียงทางการรบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวรบที่ แหลมกาลลิโปลี (Gallipoli peninsula) ซึ่งเป็นแนวรบเดียวของพวกเติร์กที่ได้ชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ 1 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1915 เคมาล สามารถทำให้ทัพสัมพันธมิตรถอยออกจากกาลลิโปลีได้ ดังนั้นเคมาลจึงมีบารมีเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำในสงครามกู้อิสรภาพของชาวเติร์ก

ในขณะที่สุลต่านยอมลงนามในสนธิสัญญาแซฟวร์ส (Treaty of Sèvres) ใน ค.ศ. 1920 ตามบัญชาของฝ่ายสัมพันธมิตร เคมาลกับกองทัพชาติ

นิยมได้ปฏิเสธสนธิสัญญาฉบับนี้ ซึ่งกำหนดให้จักรวรรดิถูกเขื่อนออกไปมากมาย ต้องอยู่ใต้ความควบคุมของต่างชาติ

การต่อสู้ของเคมาลได้ยึดเป้าหมายที่จะเป็นไปได้คือการคงดินแดนเติร์กไว้ภายใต้เอกราชสมบูรณ์ ทัพของเคมาลสามารถขับไล่กองทัพกรีกไปจากดินแดน เป็นการพิสูจน์ความเข้มแข็งและแนวแน่ของประชาชนชาวเติร์กที่จะกำหนดชะตาของตนเอง ตำแหน่งสุลต่าน ซึ่งในประวัติศาสตร์เป็นผู้สร้างจักรวรรดินั้น บัดนี้หมดความหมายลงเพราะกลายเป็นหุ่นของฝ่ายสัมพันธมิตรที่ปราบปรามประชาชนชาวเติร์กผู้รักชาติ สภาแห่งชาติของพวกชาตินิยมจึงประกาศยุบสถาบันสุลต่านในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1922 เคมาลลงนามในสนธิสัญญาโลซานน์ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1923 ซึ่งสัมพันธมิตรยอมรับความมีเอกราช

สมบุรณ์ของตุรกีเหนือดินแดนเติร์กเกือบทั้งหมด

จักรวรรดิออตโตมันสลายตัวไปโดยที่พวกยังเติร์กไม่อาจยับยั้งเยียวยาได้ โดยการปฏิวัติมุสตาฟา เคมาล ได้กู้กลับคืนมาในรูปของสาธารณรัฐตุรกี ซึ่งประกาศตั้งขึ้นในวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 1923 โดยมี นายพล เคมาล เป็นประธานาธิบดีคนแรก และนายพล อิสเมต (Ismet) เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก หากจะมองว่าการที่ตุรกีอยู่ใต้การปกครองของทหารอย่างเต็มที่นับตั้งแต่เป็นสาธารณรัฐเป็นสิ่งที่เลวร้าย ก็ขอให้มองดูอีกที่ว่าตุรกีมีทางเลือกอื่นหรือไม่ ในสภาวะการณ์ที่ตุรกีถูกรุกล้อมโดยชาติตะวันตกที่มุ่งหวังผลประโยชน์ในตุรกีให้มากที่สุดนั้นหากไม่มี นายพล

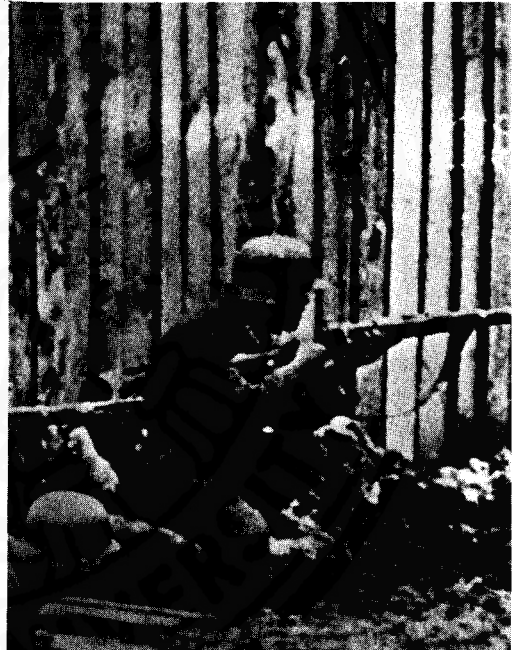
เคมาล เป็นผู้นำที่แสดงความสามารถในการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยตามแบบตะวันตกโดยรวดเร็ว และแยกอิทธิพลศาสนาออกจากการเมืองอย่างเด็ดขาด โดยยึดนโยบายเซคิวลาริซึม (Secularism) ก็ยังเป็นที่น่าสงสัยว่าประเทศตุรกีจะอยู่รอดมาจนถึงปัจจุบันหรือไม่

รัฐสภาในนามของประชาชนชาวเติร์กได้มีมติมอบนามสกุล อตาเติร์ก (Ataturk) ซึ่งแปลว่าบิดาของชาวเติร์ก ให้แก่ เคมาล ใน ค.ศ. 1934 เป็นการแสดงว่าปวงชนชาวเติร์กตระหนักในเกียรติคุณของ นายพล มุสตาฟา เคมาล อตาเติร์ก ผู้ก่อตั้งสาธารณรัฐตุรกีขึ้นมาจากทซากของจักรวรรดิออตโตมัน ซึ่งพวกยังเติร์กได้พยายามพยายามรักษาแต่ก็ไม่สำเร็จ

เชิงอรรถ

- 1 Halil Inalcik, “The Nature of Traditional Society” *Political Modernization in Japan and Turkey*, ed. by Robert E. Ward and Dankwart A. Rustow, Princeton : Princeton University Press, 1964, p. 62.
- 2 Roderic H. Davison, *Turkey*, Englewood Cliffs : Prentice - Hall, INC., 1968, p. 22.
- 3 Bernard Lewis, *The Emergence of Modern Turkey*, London : Oxford University Press, 1961, p. 1.
- 4 Roderic H. Davison, *op. cit.*, p. 47.
- 5 Yahya Armajani, *Middle East Past and Present*, Englewood cliffs : Prentice - Hall, INC., 1970. p. 200.
- 6 เล่มเดียวกันม หน้า 201.
- 7 Roderic H. Davison, *op. cit.*, p. 75.
- 8 เล่มเดียวกัน, หน้า 78.
- 9 หน้าเดียวกัน.
- 10 เล่มเดียวกัน, หน้า 85.
- 11 หน้าเดียวกัน.
- 12 Roderic H. Davison, “Environment and Foreign Contribution,” *Political Modernization in Japan and Turkey*, ed. by Robert E. Ward and Dankwart A. Rustow, Princeton : Princeton University Press, 1964, p. 109.
- 13 Roderic H. Davison, *Turkey*, p. 87.
- 14 เล่มเดียวกัน, หน้า 90.
- 15 เล่มเดียวกัน, หน้า 92.
- 16 Bernard Lewis, *op. cit.*, p. 192 - 3.
- 17 เล่มเดียวกัน, หน้า 194.
- 18 เล่มเดียวกัน, หน้า 196.

- 19 เล่มเดียวกัน, หน้า 201.
- 20 Feroz Ahmad, *The Young Turks*, Oxford : Clarendon Press, 1969, p. 5.
- 21 เล่มเดียวกัน, หน้า 12
- 22 Yahya Armajani, *op. cit.*, p. 240.
- 23 Roderic H. Davison, *Turkey*, p. 94.
- 24 Feroz Ahmad, *op. cit.*, p. 17.
- 25 เล่มเดียวกัน, หน้า 18.
- 26 หน้าเดียวกัน.
- 27 เล่มเดียวกัน, หน้า 19.
- 28 เล่มเดียวกัน, หน้า 25 - 26.
- 29 เล่มเดียวกัน, หน้า 28.
- 30 เล่มเดียวกัน, หน้า 45 - 46
- 31 เล่มเดียวกัน, หน้า 17.
- 32 Roderic H. Davison, *Turkey*, p. 111.
- 33 Reroz Ahmad, *op. cit.*, p. 71.
- 34 Yahya Armajani, *op. cit.*, p. 241.
- 35 Roderic H. Davison, *Turkey*, p. 115.

บรรณานุกรม

Ahmad, Feroz. *The Young Turks*. Oxford : Clarendon Press, 1969.

Armajani, Yahya. *Middle East Past and Present*. Englewood cliffs : Prentice - Hall, INC., 1970.

Davison, Roderic H. *Turkey*. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, INC., 1968.

Davison, Roderic H. *Turkey*. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, INC., 1968.

_____. "Environment and Foreign Contribution," *Political Modernization in Japan and Turkey*. ed. by Robert E. Ward and Dankwart A. Rustow. Princeton : Princeton University Press, 1964.

Inalcik, Halil. "The Nature of Traditional Society". *Political Modernization in Japan and Turkey*.
(see above)

Lewis, Bernard. *The Emergence of Modern Turkey*. London : Oxford University Press, 1961.

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์. "ประวัติศาสตร์กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง" *สังคมศึกษา* 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

